

УДК 821.111(17)"17"Свіфт

Смольницька О. О.,
кандидат філософських наук,
Науково-дослідний інститут українознавства МОН України (м. Київ)
mytholog7@gmail.com

ВІДТВОРЕННЯ ПРИЙОМІВ ЧОРНОГО ГУМОРУ В УКРАЇНСЬКОМУ ПЕРЕКЛАДІ: НА ПРИКЛАДІ ВІРША ДЖОНАТАНА СВІФТА “DEATH AND DAPHNE”

Анотація

У статті проаналізовано різні аспекти українського перекладу поезії Джонатана Свіфта “Смерть і Дафна”. Розглядаються питання сатири і чорного гумору. Виявлено паралелі з українською традицією висміювання смерті, а також біографії Свіфта і життя сучасних поету українських державних діячів. Здійснено міфологічне дослідження імпліцитних смислів вірша. Версифікаційний аналіз демонструє специфіку відтворення формальних чинників тексту. Залучено тезаурусний, біографічний, компаративний, ґендерологічний аналіз. Робота має теоретичне і практичне спрямування.

Ключові слова: переклад, поезія, ґендер, міф, чорний гумор, сатира, бароко, класицизм.

Summary

The different aspects of Ukrainian translations of the poem “Death and Daphne” by Jonathan Swift have been analysed. The questions of satire and black humour are underlined. The parallels with the Ukrainian tradition of death jest, as well as the biographies of Swift and the life of contemporary Ukrainian statesmen, are revealed. A mythological research of implicit meanings of the poem is given. The versification analysis demonstrates the specifics of the reproduction of formal text factors. The study has theoretical and practical directions. The thesaurus, biographical, comparative, gender studies analyses are given.

Key words: translation, poetry, gender, myth, black humour, satire, baroque, classicism.

Українська культура розширяє зарубіжні зв'язки, проте для повнішого уявлення про світовий контекст вимагає теоретичного і практичного залучення творів інших літератур. У цьому плані перспективне мистецтво інтерпретації, тобто переклад. Так, під час дослідження бароко і класицизму, а також вивчення біографій українських державних діячів цих діб варто звернути увагу на романський (передусім італійський як близький освіченим українцям за тої пори) і германський контексти. Стосовно германського: несподівано актуальним стає саме англійський, ірландсько-англійський, представлений сатиричними поезіями Джонатана Свіфта (Jonathan Swift, 1667 – 1745, народився і вмер у Дубліні) – художнього письменника, памфлетиста, релігійного діяча (що наближає діяльність цього автора і його попередника Дж. Мільтона). Проте цей автор досі не оцінений в Україні (і навіть у світі) як своєрідний поет, форма чиїх віршів оригінальна і досконала, а зміст нетривіальний.

У науковому плані цей письменник саме як поет також лише починає відкриватися. Зокрема, у плані сучасних вітчизняних досліджень постає ґендерний аспект віршів Дж. Свіфта ([6, 98]), а також компаративний ([3]). Відповідно, варто розширити тематику і проблематику студій, здійснивши нові поетичні переклади.

В Україні “свіфтiana” відома більше практично, у перекладацькому аспекті (переклад М. Стріхою у 2016 р. вірша “Філіс, або ж Поступування у Любові” – “Phyllis, Or, The Progress of Love”, 1716 [1, 152–153]), причому на перший план виходять знамениті “Мандрі Лемюеля Ґуллівера”, неодноразово перекладені українською мовою – ще з доби Австро-Угорської імперії (1916 р.). Саме з цим твором асоціювалось ім'я Дж. Свіфта: його сатира на британське суспільство виявилася близькою українським поглядам (Марко Вовчок, Леся Українка та ін., які безпосередньо читали саме цей твір). У наступних поколіннях творчої інтелігенції – така сама асоціація з Дж. Свіфтом. Але цікаво порівняти оригінал і українську інтерпретацію, застосувавши контекстуальний методи, а також навівши український аспект. Це завдання мотивується і складністю перекладу віршів саме Дж. Свіфта через полісемію та вимоги еквіритмічності й еквілінеарності. Певно, з огляду на малу відомість цього автора як поета і вимоги перекладів українською його віршів варто проаналізувати показову поезію “Death and Daphne, to an Agreeable Young Lady, but Extremely Lean” (1730).

Мета – дослідити проблеми і варіативність українського перекладу під час відтворення маскулінного і фемінінного персонажів у наведеному вірші згаданого автора. Відповідно мета передбачає такі **завдання**: 1) здійснити біографічний аналіз, порівнявши особливості життя Свіфта з аналогіями в українській культурі; 2) дослідити особливості оригіналу вірша “Смерть і Дафна” та можливостей його поетичного перекладу українською мовою, зосередивши увагу на сатиричних і гумористичних прийомах. Матеріалом аналізу слугують оригінал вірша і здійснений поетичний переклад (див. додаток).

Для об'єктивного аналізу треба з'ясувати погляди самого автора. У попередній статті вже наголошувалося, що Дж. Свіфт не був антифеміністом, наполягав на жіночій освіті та – особливо як на свій час – дотримувався дуже прогресивних поглядів у питаннях статі. Також у згаданій статті розглянуто неодноразово описуваний ним у поезіях ідеальний образ Стелли як добродісної дівчини [4]. Відтак, цікаво зіставити цей образ із негативними або просто нестандартними фемінінними персонажами Свіфта. Таке дослідження вже здійснювалося (на прикладі поезії про Філіс [6, 98] – вірша, присвяченого Еросу). Натомість питання Танатосу у поезії Свіфта має досліджуватись у парі з еротичним.

Варто наголосити на формальних особливостях оригіналу, і тут простежується історичний контекст, взаємозв'язок з творами інших авторів. Так, характеризуючи поему попередника Дж. Свіфта Семюела Батлера (Samuel Butler, 1612 – 1680) “Гудібрас” (“Hudibras”, 60-ті рр. XVII ст.), С. Трош (Сластьон) наводить факт, що цей твір написано “гудібрастичним (hudibrastic) типом вірша, винахідником якої є сам поет. Для поеми він вигадав іроікомічну систему віршування: римована схема типова для олександрійського вірша (aa, bb, cc, dd, і т. д), проте для гумористичності Батлер додає частотну (кожну четверту) жіночу риму” [5, 281]. Як пояснює дослідниця: “Гудібрастичний тип римування згодом стане традиційним для сатири. Так, майже всі поетичні твори Джонатана Свіфта написані гудібрастиком” [5, 281]. У випадку гудібрастика мова йде про тяглість поетичної традиції, причому не лише формальну, але й змістовну. Спостерігається закономірність: говорити високим стилем про низьке (бурлеск доби класицизму), і, навпаки, низьким – про високе, причому високий стиль у процесі оповіді несподівано знижується, або ж текст являє собою цікаву “зигзагоподібність”. (Тут цікаво згадати метафізика Дж. Донна, який міг метафорично, високими словами, описувати низьке – наприклад, вірш “Блоха”, “The Flea”, українською перекладений і досліджений мною). І С. Батлер, і Дж. Свіфт – класицисти, але вони не остаточно розірвали свої зв'язки з бароковою традицією, уже іронічно опрацьовуючи її здобутки, “загальні місця” (скажімо, античні алегорії), надаючи героям ерудиції, звертаючись до культури тілесного низу, тощо. Це не антибароко, але скоріше його переосмислення.

Дафна у Свіфта (однойменний вірш “Daphne”) – вочевидь, умовне ім'я “романтичної” героїні, в англomовному світі воно вживається і сьогодні. Але автор іменує героїню “зверхньою німфою” (*haughty nymph* [1, 497]) і в аналізованій поезії, причому слово “німфа” можна розуміти і як міфічного персонажа (яка відторгнула кохання чи божества – Аполлона, – чи смертного, натомість обравши царство Плутона), і як порівняння, присвячене конкретній земній дівчині. Міфічна Дафна, тікаючи від Аполлона, перетворилася на лавр, але на Свіфтову Дафну чекає не метепсихоз, а буквальна мандрівка до Плутона, тобто смерть, остаточна для землі (“цього світу”).

Формальний аспект поезій аналізованого автора вимагає ретельного ставлення під час перекладу. Проблема полягає уже у самій назві, оскільки перші три слова, *Death and Daphne*, алітераційні (алітерація – улюблений прийом германської поезії, зокрема англomовної), і містять три літери *d* (та, відповідно, цей самий звук). Алітерації наявні взагалі у вірші – наприклад: “*The phantom having humbly kissed / His grisly monarch's sooty fist*” [1, 495]. У назві та у самому тексті акцент автором робиться спочатку на персонажі Смерті, і описано саме цього героя,

причому детально (на відміну від Дафни, про яку просто сказано, що вона худа). Існують дві редакції перекладу вірша “Смерть і Дафна”: перший зберігає не наскрізну відповідність рим оригіналу (односкладові рими подекуди перемежуються з кількаскладовими), а другий переважно побудований на чоловічих римах як данині українській традиції. (Авторка статті висловлює подяку М. Стрісі за цінні поради).

Відтворення чорного гумору у перекладі базується на багатьох чинниках, один з яких – сюжетний. Сам вірш містить чіткий сюжет (фактично це оповідь, story), текст легко переказати, а характеристики героїв поєднані у ньому з описовістю дії. Звертання до Смерті як нареченого Дафни має коріння у звичаях різних народів: якщо вмирала молода неодружена людина, то її ховали у весільному вбранні, таким чином здійснюючи символічний шлюб зі смертю. Проте, за текстом, Дафна не вмирає – отже, вірш можна класифікувати як попередження.

Тезаурусний аналіз виявляє складність для українського поетичного перекладу, оскільки Дж. Свіфт у багатьох текстах свідомо вживає полісемантичні лексеми, в оригіналах наявна певна гра слів, що створювала відповідні асоціації у тодішніх реципієнтів. Варто вказати у цьому лексиконі найбільш багатозначні слова. *Agreeable* – “приємна”, “мила”; “яка охоче погоджується”, “зговірлива”, “згодна”. У перекладі назви застосовано кілька варіантів відтворення цього прикметника. Прикметник *lean* означає “бідна”, “убога”, також “надзвичайно худа (як тріска)”, “пісна”. Дафна худа (можливо, потерпає від модної дієти, що перейшла в анорексію: демонструвати апетит вважалось непристойним для шляхетної дівчини) – відповідно, за Свіфтом, під пару їй Смерть як скелет (дух, мара, поява, привид – *phantom* [1, 495], *spectre* [1, 498]). Цей вірш описує вмирання Дафни, причому містить міфологічну і реалістичну (сучасну автору) площину. Міфологічна: *Pluto, Proserpine, Adonis in his bloom*, Єлисейські поля – точніше, “тіні Елізіуму”, *Elysian shades*, “береги Стікса” – *the banks of Styx*; або “згаслий світильник Купідона” – *extinguish'd Cupid's lamp* [1, 495–498]. Поет розмежує царство смерті і верх, вищий світ (тобто земний) – *this upper world* [1, 495]. Реальний світ – “цей”, потойбічний – “той”. Реалістична площина: конкретна дівчина, змальована автором під іменем Дафни; локус – Ворік-лейн (*Warwick-lane* [1, 496]), предмети побуту англійки, тощо. *Warwick-lane* – як сказано у примітці, “the College of Physicians” [1, 496]. Це і місце біля Собору святого Павла (*St Paul's Cathedral*), отже, локус, упізнаваний і самому Дж. Свіфту, і його читачам. На Ворік-лейн до 1876 р. був заїжджий двір *The Oxford Arms*.

У ґендерному аспекті тут є маскулінні (Плутон) і фемінінні (Дафна та інші героїні) персонажі. Володар царства мертвих, монарх, якому *Death* на аудієнції підносить *bill* [1, 495] (це і “перелік”, і “білль”, тобто відсилка до англійського парламенту), вирішує, що Смерть має взяти шлюб: отже,

це чоловік, який забере Дафну. Мотивація: Плутон не терпітиме при дворі старих парубків (кавалерів, одинаків): *“Vow’d he no longer support / Old bachelors about his court”* [1, 495]. Далі іронічні порівняння із щастям жіночих літературних образів (Хлоя, Флорімель) переконують у чоловічій сутності Смерті. Флорімель (Florimel [1, 497]) – алюзія: ця героїня згадується у незавершеній епічній поемі Е. Спенсера *“Faerie Queene”* (1590), де чесотна дівчина Флорімель (book III, canto V) має риси Прекрасної Дами, тобто куртуазне забарвлення. Вона кохала Марінеля (Marinel), але Протей ув’язнив її у донжон (=Дама у вежі, Дама у даліні). Треба зазначити, що донжон (дерев’яна чи кам’яна вежа) мав кілька ярусів, і помешкання феодала зазвичай було на третьому поверсі. Усередині такого житла було дуже холодно і похмуро [2, 31], тому, знаючи ці деталі (а Свіфтові читачі були обізнані), можна зрозуміти натяк на холодне і темне потойбічне царство. Чорний гумор підсилюється, бо в оригіналі сказано про самогубство героїні: *“If Florimel had found her love, / For whom she hang’d herself above?”* [1, 497]. Отже, тема нещасливого кохання тут розв’язується відповідно до релігійно-міфологічної традиції: душі знаходять свої пари у потойбіччі. Розглядаючи далі міфологічні образи: у Плутона є пара – Прозерпіна, натомість Смерть – без пари. Використовуючи дуже поширені античні алегорії (Плутон, Прозерпіна, тощо), автор удається до поєднання високого і зниженого. Його Танатос виглядає іронічно, причому навіть сатирично, із застосуванням сучасних реалій (приблизно як *“Енеїда”* І. Котляревського). Наприклад, при описі Мегери (Megaera) – однієї з Еріній, фурій, Евменід – як слуги Плутона, – поет застосовує виразну іронію: *“From her own head Megaera takes / A periwig of twisted snakes: / Which in the nicest fashion curl’d, / (Like toupees of this upper world”* [1, 495]. *Periwig* – у XVIII ст. пудрена закручена перука, а *toupee* – невеличка перука, тупей або ж фальшивий локон (останній може бути і у жінок). Цей портрет живими зміями на голові та гадюкою (*adder*) нагадує Медузу Горгону, яка поглядом перетворювала смертних на камінь. Мегера вбрана у *sable*, тобто соболине хутро, соболине манто або пелерину. Але у ширшому розумінні це “чорний колір”, у множині слово перекладається як “жалоба”, “жалобне вбрання”. Також чорний колір відтіняє білизну шкіри (аристократа; у даному випадку – мерця), а то й білизну кісток, черепа. Атрибути Смерті у вірші – сова, крук і кажан (*“The owl, the raven, and the bat”* [1, 496]), емблематичні лиховісники, що взагалі віддзеркалено у мистецтві та віруваннях. Таким чином, з вірша вже лексично зрозуміло, що Мегера несе смерть. Ерос і Танатос помітні у багатозначному дієслові *miscarry* (пов’язаному з *Death*): “мати викидень”, “зазнавати провалу” (синонімом може бути *to fail*), “викидати”, а також “не доходить за адресою”. Тобто народження не відбувається, посланець (дитя) не приходить до світу, “не доходить за адресою”. У даному разі народженого забирають назад. Отже, смерть

неплідна. Згадуються Генрі Воттон, Дж. Мільтон та ін., що вживали слово *womb*, “матка”, на позначення як органу народжування, так і смерті, темряви, Хаосу. Так само печера означає і народження, і смерть. Можна провести паралелі з матір’ю-землею, яка народжує, але й забирає до себе. Отже, відповідний асоціативний ряд: смерть=матка=земля=Тартар.

Цікаво те, що Дафна зустрічає нареченого, розкладаючи карти, і бачить гостя спочатку у кишеньковому дзеркальці (*pocket-glass*). Фактично вона сама наворожила його прихід. Карті означають зв’язок з нечистою силою, подобу обранця приймає чорт (у дзеркалі). Саме дзеркало – зв’язок між світами (можна згадати святочні ворожіння, або анонімний німецький вірш “Жінка і смерть”, “*Das Weib und der Tod*”). Еротичний момент підсилено розвитком античної асоціації, застосованої і у вірші “Філіс”: як і там, неідеальний кавалер названий ідилічно-пародійно – *swain* (сільський вівчарик або наївний хлопець). Імплицитно “*Death and Daphne*” сюжетом – це і “танець смерті”. У “Смерті...” цікава експліцитна пара Дафніс і Хлоя, що з’являється у пародії на етикетне приймання Дафною гостя і світську бесіду: “*Was of her beauty grown so vain, / She doubted not to win the swain <...> / She ask’d about her friends below; / This meagre fop, that batter’d beau; / Whether some late departed toasts / Had got gallants among the ghosts? / If Chloe were a sharper still / As great as ever at quadrille!*” [1, 497]. Також можна згадати і Адоніса: “*She, as he came in the room, / Thought him Adonis in his bloom*” [1, 497]. “Адоніс у розквіті” – важливий образ, оскільки відсилає до міфу про кохання Афродіти (Венери) і Адоніса. Прекрасний герой загинув, і богиня оплакувала його; на честь вічної юності виросла квітка адоніс – звідси подвійне прочитання іменника *bloom*, як і українського “цвіт” або “розквіт”. Поет продовжує міф: Смерть(=Адоніс) являється коханій з Тартару. Свіфтову іронію підсилено тим, що флірт – у царстві тіней, серед примар; умерлі живуть там так само, як англійці на землі (наприклад, Прозерпіна і Плутон щотижня грають у м’яча: аналогічно – відповідно до своїх, питомих реалій – рай уявляється в українському та ін. фольклорі). Лексично цікаво те, що багато слів, пов’язаних з любовним етикетом, походять з французької мови: *beau* сьогодні має англійським відповідником *boyfriend*; *gallant* перекладається як “(галантний) кавалер або залицяльник”, “світський чоловік”, “коханець”, “ґаллант”; *coquettes* – “кокетка”, “кокетливий(-а)”, тощо. У ґендерному аспекті цікаве відсилання до шлюбу: поет наголошує на тому, що жінка має підкоритися чоловіку. (Слід згадати, що сам Свіфт як священник вінчав пари). Те, що “налякана (нажахана) примара” (*the frightened spectre* [1, 498]) лякається вінчання (хреста? а може, самого шлюбу, бажаючи лишитися “кавалером”?) і відлітає, лишаячи Дафну, – несподівана гумористична кінцівка. Ідеєю може бути: життя перемагає смерть. Танатологічний персонаж боїться сексуальних стосунків, які посліднують

за вінчанням (шлюбна ніч=Купідон гасить смолоскип), бо Ерос означає життя. “Бризки”, “бульбашки” (*the suds*) – певно, натяк на сльози героїні, яка не з’єдналася з коханим, але цей момент подано знижено, з висміюванням.

Здійснений аналіз виявляє важливість відтворення в українському перекладі взаємозв’язку Еросу і Танатосу в окресленому вірші Дж. Свіфта: Смерть як маскулінний персонаж (*he*) постає як наречений Дафни, що одразу закохується у гостя – тобто відчуває потяг до Танатосу. Автор висміює цей потяг, імпліцитно переконуючи реципієнта у важливості інстинкту жити. Текст містить бінарні опозиції: верх/низ, смерть/життя, маскулінний/фемінінний. Численні алюзії й пародії на куртуазну традицію, а також високу поезію елизаветинської доби підкреслюють значення розуміння перекладачем кількарівневих смислів, закодованих у цих текстах, і виразніше змалювання прийомів чорного гумору у поета, несподівано подібні до українських (висміювання смерті – як у фольклорі, творах І. Котляревського, О. Сомова, М. Гоголя та ін.). Історичний дискурс показує, що традиція української сміхової культури як глибоко вкорінена у фольклорі, реалізована на нових рівнях у пізні епохи, може доповнитися компаративним аналізом із сатиричною та гумористичною спадщиною Дж. Свіфта.

Додаток. Джонатан Свіфт, “Смерть і Дафна, одній зговірливій юній леді, чарівній і приємній, але до краю худорлявій” (*“Death and Daphne, to an Agreeable Young Lady, but Extremely Lean”*, квітень 1730, поетичний переклад Ольги Смольницької, 2017). Урочого й хмурного дня / Смерть до Плутона приганя; / Смиренно тільці цілує так / Його загрозливий кулак, / Монарху біллі подає, / Де мор, лічці й пігулки є. / Його величність, сам Плутон, / Оглянув погребу брульон, / І розлютивсь: там стільки згуб, / Тож має стати Смерть узяти шлюб; / Не терпить цар одинаків, / Старих придворних парубків; / Бо у Монаршім царстві слід / Примножити Смертельний рід; / Мертвотних дів і юнаків, / З талантом роду від батьків, / Колоній рій, немов шаблон, / І кожний з них – домініон. / Кокеток покликали двір, / Для флірту щоб дали убір; / Шиньон дає Меґера свій – / Перуку зі сплетіння змії: / Закруток новомодний цей / (Так носять нагорі тупей). / Чудовий квіт сірчаних свіч / З його спадає гарно пліч; / І соболь стелеться з плеча, / Гадюка мантію вінча: / Кажан, і крук, перо дрімлюг / Його вінчають капелюх: / А плащ, якого дав лихвар, – / Це від Плутона пишний дар. / Та голий лик глядється так, / Немов обдзьобаний кістяк, / Мов у судді кулак міцний / Трима пергаментний сувій. / Скелета шкіра і хребти; / Не може Філіс там лягти. / Тютюн в ебеновім ларці, / Там гниль, і віспа, і хребці. / І фати гоїти гострець / Йому дали траву-борець; / Навчили богохульства так: / “Хай кості й рани трафить шляк!” / І з почтом він руша своїм / На Ворік-лейн, де знаний дім: / А скромних друзів факультет / Його віта авторитет: / Глава, убраний шарлат, / Веде їх підкорити град. / Та

Смерть бажа забрати дух; / Думки випереджають рух. / До його слуху доліта / Чудесна слава Дафни та, / Мов колонелева хода, / А Дафна карти розклада; / Їй, до світлиці як зайшов – / Здалось: Адоніс то, любов. / В любові серце аж стриба – / Чи був такий іще хіба? / Ледь-ледь обтягнуті кістки / Лиш в себе бачила такі. / Його любенькі зір і твар / Їй одкрива люстерця шар; / В його бо закохалась лик: / Її це копія, двійник. / Вона очима заграва, / Вітальні перші шле слова; / Принади незрівнянні ці, / І залицяльник – у сильці; / Авжеж, візьме його у бран, / Розважений цей буде пан. / Цікавий кожний їй камрат, / І як ся має вбогий фат; / Пита: чи тости пізніх чар / Ще тішать юнаків-примар? / Чи Хлоя вправна й танцівна, / Коли веде кадрили вона? / (Бо леді – шулер не на жарт: / Плутона книги – мова карт). / Чи Флорімелі серденя / Знайшлося від убивства дня? / Чи Прозерпіна у м'яча / З Плутоном ігри визнача? / Їй тіні Єлісейських піль – / Неначе маскарадний хміль; / Чи досить милий діл, де Стікс – / Шістьма щоб запрягати віз? / Гордині жар, як диво з див, / Жіноче серце запалив: / О зверхня німфо: твій Талан – / Сам Смерть – твій чоловік і пан; / І блякла тінь – його рука – / Твою правицю вже торка, / Твої персти – лід чи свинець, / Холодна, йтимеш під вінець; / А серце в Смерті – мокрий гас, / І смолоскип Амура згас; / Дух щез ляжливо в небутті, / Покинув леді у сльоті.

ЛІТЕРАТУРА

1. Британські поети XVI–XVIII століть : вірші / Максим Стріха. Переклад українською // Київ : Літературно-художній і громадсько-політичний журнал письменників України. – 2016. – № 11/12. – С. 152–153.
2. Поло де Болье М.-А. Средневековая Франция / Мари-Анн Поло де Болье. – М. : Вече, 2014. – 384 с. : ил. – (Гиды цивилизаций).
3. Смольницька О. О. Категорія сакрального/профанного у вибраній ліриці Віри Вовк на тему античності та Відродження: компаративний аналіз / О. О. Смольницька // Кременецькі компаративні студії. – 2017. – Вип. VII. [У друці].
4. Смольницька О. О. Специфіка творчо-комунікативного самовиявлення у вибраних віршах Кетрін Філіпс (1631/32 – 1664) – англійської поетеси доби Реставрації: перекладознавчий аспект / О. О. Смольницька // Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія: “Філологія”. Збірник наукових праць. – Вип. 25, т. 2. – Одеса, 2016. – С. 193–197.
5. Трош С. Е. Гендерна картина світу в англійській поезії періоду Реставрації (на матеріалі творчості С. Батлера) / С. Е. Трош // Наукові записки Національного університету “Острозька академія”. – Серія “Філологічна”. – 2016. – Вип. 61. – С. 281.
6. Трош С. Еволюція гендерного дискурсу в британській поезії кінця XVII – початку XVIII ст. / Сабріє Трош // Іноземна філологія. – 2016. – Вип. 129. – С. 98.

Джерело ілюстративного матеріалу:

1. Swift J. Death and Daphne, to an Agreeable Young Lady, but Extremely Lean / Jonathan Swift // The Works of Jonathan Swift, D.D.: Miscellaneous poems. Dean of St Patrick's, Dublin; Containing additional letters, tracts, and poems, not hitherto published with notes, and a life of the author, by Walter Scott, Esq. –Vol. XIV. – Edinburgh : Printed for Archibald Constable and CO. Edinburgh ; White, Cochrane, and Co. And Gale, Curtis, and Fenner, London ; and John Cumming, Dublin, 1814. – P. 495–498.

© Переклад Ольги Смольницької. 2017

Стаття надійшла до редакції 25 липня 2017 року